

PROF. DR. MURAT YÜLEK

OSTİM TEKNİK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ

Devlet adamlarına dersler: Singapur'un üçüncü dünyadan birinci dünyaya yolculuğu ve Lee Kuan Yew

1959-1990 yılları arasında Singapur Başbakanlığı yapan Lee Kuan Yew, Singapur'un "üçüncü dünyadan birinci dünyaya" yaptığı seyahatin kaptanıdır. Bu seyahat sırasında Singapur'un kişi başına gelir seviyesi batı ülkelerinin birçoğunu aştı.¹ Singapur, Asya'nın ve dünyanın en büyük finans ve iş merkezlerinden biri haline geldi. Rafinerileri ve limanı dünyanın en büyükleri arasında yer alırken Asya'daki en gelişmiş bilim ve teknoloji parklarından birisine sahip oldu. Dünya rekabet gücü sıralamalarında devamlı en üst sıralarda yer alan Singapur, Türkiye'nin binde birinden daha küçük bir yüzölçümüne (684 km²) ve ancak 4 milyonluk bir nüfusa sahipken, 2000 yılında 160 milyar dolar seviyesinde mal ve hizmet ihracatı gerçekleştirdi.

Bu dönemde Singapur'da gerçekleştirilen diğer önemli başarı da sömürge dönemindeki psikolojisinden kısa sürede kurtarılıp eğitilmiş, çalışan, kendine güvenen bir toplumun oluşturulmasıdır. Unutmayalım ki Yew'un kendisi de İngilizlerin "efendi" ve "üstün" olarak empoze edildiği bir nesle mensuptur.

Son derece sınırlı yeraltı ve yerüstü kaynaklara sahip olan Singapur'da bu hızlı ekonomik kalkınma nasıl gerçekleştirildi? Bu soru, iktisatçıları olduğu kadar devlet adamlarını da yakından ilgilendirir. Oysa teknik yönleri birçok akademik çalışmaya konu olan Singapur'un kalkınmasının pratik yönleri Türkiye'de de, yurtdışında da aynı gayretle incelenmemiştir.

SİNGAPUR'U YÖNETMEK...

Singapur ölçeğindeki küçük bir ülkeyi yönetmenin büyük bir ülkeyi yönetmeye göre kolaylıkları olduğu gibi zorlukları da bulunmaktadır. Bu zorluklar daha çok, Singapur'un

bir şehir-devlet olmasından kaynaklanmaktadır. Singapur Başbakanı, bir taraftan şehir -devlet ekonomisi için önemli bir sorun haline gelen trafik sorununa kafa yorarken, öte taraftan, HP ya da Microsoft'u ülkesine yatırım yapmaya ikna etmek, aynı zamanda da örneğin; Çin ile arasındaki politik ve ekonomik ilişkileri idare etmek zorundadır. Küçük ve siyasi olarak önemsiz bir ülke olması sebebiyle, Singapur diğer ülkelerle arasındaki ekonomik ilişkilerinde - mesela ABD'nin zaman zaman Japonya ile olan ticaret ilişkilerinde başvurduğu gibi - siyasi manivelaları kullanma şansına da sahip değildir.

LEE KUAN YEW

1923 yılında doğan Lee Kuan Yew, tüm Çin asıllı Singapurlular gibi bir kaç nesil önce, Çin'den göç eden yoksul bir çiftçi ailesine mensuptur. Dedesi, 1819 yılında Sir Raffles'in İngiltere ile doğu sömürgeleri arasındaki ticaret yolları üzerindeki küçük ada üzerinde bir antrepo limanı olarak kurduğu Singapur'da orta dereceli bir zenginliğe

1) Singapur'un katettiği mesafe, Türkiye ve bir zamanlar sömürgesi olduğu İngiltere ile karşılaştırıldığında daha iyi anlaşılabilir: 1962 yılında Singapur, Türkiye ve İngiltere'nin kişi başına gelirleri sırasıyla 468, 370 ve 1.501 dolardı. 2000 yılı itibarıyla Türkiye'nin kişi başına geliri 3.100, İngiltere'ninki 23.900, Singapur'ununki de 23.100 dolara yükseldi.

2) Sömürge olma tecrübesini yaşamadığından, Türklerin bu psikolojiyi anlaması çok güçtür.

3) Singapur içme suyu dahi yurt dışına bağımlıdır.

4) Lee Kuan Yew kendini öğrencilik yıllarında İngiltere'deki manasıyla sosyal demokrat – sosyalist arası tanımlıyor. O dönemdeki düşünce çerçevesi ile daha ayrıntılı bilgi bulamadığım için tırnak işaretleri kullanıyorum.

ulaştı. Babası ise bu serveti devam ettiremeyerek memuriyete intisap etti. Lee Kuan Yew tüm eğitimini İngilizce aldı. Çok başarılı bir öğrenciydi. Tüm Malaya ve Singapurlu öğrencilerin katıldığı İngiliz A seviyesi sınavlarının birçoğunu birincilikle, bir kısmını da ikincilikle geçti. Mezuniyetten sonra, ikincisi olduğu sınavların birincisi olan Kwa Geok Choo ile hayatını birleştirdi. Hem kendisi hem de karısı Cambridge'de hukuk okudu ve şeref listesinde mezun oldular. Başarılı öğrencilik tecrübesinden olsa gerek, Yew Başbakanlığı döneminde yönetim kademelerinde ve ülke genelindeki insan gücü kalitesine -beşeri sermaye- çok önem verdi.

Henüz yirmili yaşlarda, “antikomünist bir sosyalist”⁴ olarak ülkesine dönen genç avukat, bazı siyasi ve sendikal davaları alarak ünlendi. Bu üne dayanarak arkadaşlarıyla Halk Hareket Partisini (People's Action Party - PAP) kurdu. PAP önce komünist gruplarla iş birliği yaptı. Yeteri kadar güçlendikten sonra ise onlarla yollarını ayırdı.

1956 yılında PAP'ın iktidara gelmesiyle, Lee Kuan Yew, 36 yaşında Başbakan oldu ve bu görevden 67 yaşında kendi isteği ile emekli oldu. O sırada hiçbir Çin dilini konuşma seviyesinde bilmeyen Yew, Başbakan olduktan sonra siyasi şartların baskısıyla, Singapur'daki iki ana Çin dilini (Mandarin ve Hokkien) kısa sürede öğrendi.

Yew, başbakanlığı döneminde kendi etnik kökeni ve Singapur halkının çoğunluğunu Çinlilerin oluşturması sebebiyle, bir taraftan Çin ile olan ilişkilerini ustaca yürütürken diğer taraftan Singapur'da halk arasında bir destek kitlesi oluşturmayı başardı. Ve Çin tarafından desteklenen Mao'cu akımlarla sürtüşme içindeydi. Ana hinterlandını oluşturan ve Malayların çoğunlukta olduğu Malezya ile ilişkileri uzun süre sıkıntılıydı. Singapur'un,

Çin, Malay milliyetçiliğinin yükseldiği Endonezya, Malezya ve eski sömürgeci İngilizlerle oldukça yoğun ve ince bir diplomasi yürütmesi gerekiyordu. İngiliz yönetiminden bağımsızlığın kazanıldığı, Malezya ile federasyon oluşturulup akabinde bozulduğu 1960'lı yıllar bu açıdan çok hareketliydi. Bu çeşitli kısıtlar altında Yew, kimilerine göre kıvrak kimilerine göre de kaypak bir dış politika izledi.

Özetle, son yıllarda dünyanın saygı duyulan ve danışılan şahsiyetlerinden birisi haline gelen Singapur'un otoriter (kimilerine göre despotik) liderinin 1950'lerden 1990'lara uzanan tecrübeleri devlet adamlarına değerli bir vaka analizi imkânı sunmaktadır.

LEE KUAN YEW: ÖZELLİKLERİ, POLİTİKALARI, İLKELERİ

1. Her şeyden önce, Yew dürüst ve idealist bir önderdi: Beraber çalıştığı devlet adamlarının dürüstlüklerine, halkın sıkıntılarına ortak olmalarına, karar ve davranışlarında halka örnek olmalarına da önem verdi. Örneğin, devlet kademelerine kaliteli insan gücünün çekilebilmesi için maaşların yükseltilmesi gerektiğine inanmasına rağmen, ilk başbakan olduğu dönemde, bütçe açığının kapatılması için memur maaşlarının dondurulması söz konusu olduğunda önce bakanların maaşlarının dondurulmasına karar verdi. Yine aynı dönemde başlattığı “Temiz Singapur” kampanyası sırasında kendisi ve tüm kabinesi birkaç ay boyunca her hafta belli saatlerde bizzat Singapur sokaklarını süpürdüler. Bunun gibi örnekler, yöneticilerin kararlarındaki samimiyeti, kararların gerektirdiği fiziki sıkıntıları halkla paylaştıkları mesajını sembolik olarak halka iletiyordu. “Bir çok Asya ülkesindeki liderin hırs, yozlaşma ve yolsuzluklarından tiksindir hale gelmiştik” diyen Yew'un döneminde, Singapur'da yolsuzluğa karşı bazı doğrudan tedbirler alındı:

1956 YILINDA PAP'IN İKTİDARA GELMESİYLE, LEE KUAN YEW, 36 YAŞINDA BAŞBAKAN OLDU VE BU GÖREVDEN 67 YAŞINDA KENDİ İSTEĞİ İLE EMEKLİ OLDU. O SIRADA HİÇBİR ÇİN DİLİNİ KONUŞMA SEVİYESİNDE BİLMİYEN YEW, BAŞBAKAN OLDUKTAN SONRA SİYASİ ŞARTLARIN BASKISIYLA, SİNGAPUR'DAKİ İKİ ANA ÇİN DİLİNİ (MANDARİN VE HOKKIEN) KISA SÜREDE ÖĞRENDİ.

MURAT YÜLEK

“İktidara geldiğimizde CPIB’yi⁵ büyük ölçekli yolsuzluklarla uğraşmaya yönlendirdik. Alt seviyedeki küçük çaplı yolsuzlukları ortadan kaldırmak için basit, kolay anlaşılır yönetmelikler hazırladık. [Bürokratik sürece] ilave değer katmadığı halde memurların yetkilerine bırakılmış izin ve ruhsatları ortadan kaldırdık. ‘Yolsuzlukla Mücadele Kanunu’nu zamanla geliştirdik. Bu konuda yaptığımız en önemli değişiklik bir devlet memurunun resmi geliri ile yaşantısı arasında açıklanamayacak artışların yolsuzluk konusunda delil sayılabilemesiydi (1960).”

2. Vizyoner liderlik: Görüldüğü kadarıyla, Singapur’un “birinci dünyaya” ulaşması şeklindeki “geniş” bir vizyon Yew’un kafasında en baştan beri yer aldı; Clausewitzvari diyebileceğim bir yaklaşımla, değişen siyasi ve ekonomik şartlara göre politikalarını güncelleştirmekle birlikte, bu ufuk-hedefi hep aklında tuttu.

Yew tesadüfi bir vizyoner değildi. 1968’de, başbakanken, Harvard Üniversitesine iki aylık bir araştırma ziyareti yaptı⁶. Bu iki aylık araştırma döneminde yeni fikirlerle dağarcığını doldurdu. Harvard’da beraber olma fırsatı bulduğu Profesör Ray Vernon’un teknolojik ve endüstriyel değişim konusundaki fikirlerinden etkilendi. 1970’lerin sonunda Singapur’da görülmeye başlanan değişimin çekirdekleri Yew’un kafasında muhtemelen bu dönemde atıldı.

3. Eklektik ve pragmatik kafa yapısı: Yew’un fikir ve uygulamalarını tek bir teorik yapı ile açıklamak çok güçtür. Başarısı ise, kurduğu eklektik sistemin şu ana kadar başarıyla işleyegelmesindedir.

Yew, en azından gençliğinde “inanmış” bir sosyalistti. Ancak politikalarını ideolojiden çok pragmatizm belirlemiştir. Örneğin,

■ Ülkedeki sermaye birikiminin yetersizliği sebebiyle sosyalistler arasında neo-kolonyalist bir unsur

olarak görülen (çok-uluslu şirketler) ÇUŞ’lere kucak açtı. HP, GE, Seiko gibi teknoloji yoğun şirketlerin Singapur’a yatırım yapabilmesi için bizzat uğraştı. Buna karşılık ülkesinin gelişmiş ülkelere ilelebet ucuz ve düşük katma değerli mal satan bir ülke olarak kalmasını da kabul etmedi.

■ Ülkesinin öz değerlerine çok önem verdi.

■ Avrupa’daki (özellikle İngiltere’deki) sosyal devlet anlayışını bir ifrat olarak görüyor ve uzun vadede sistemin çökeceğini düşünüyordu (1970’li yıllarda Thatcher’ı iktidara getiren konjonktür onu en azından İngiltere için bir ölçüde haklı çıkardı). Bunun yerine Konfüçyan bir değer olan, kişinin ailesinin nafakasından sorumlu olması gerektiği prensibini ikame etmişti.

“1960’ların kolonyal Hong Kong’undaki gibi ‘kazanan her şeyi alır’ tipindeki bir rekabetçi ekonomik yapıyı Singapur’da kabul edemezdik. Kolonyal hükümetin, bizim gibi her 5 yılda bir seçime gitme zorunluluğu yoktu. Serbest piyasa rekabetinin ortaya çıkardığı bozuk gelir dağılımının bireylerin gelir elde etme kapasitelerini artırıcı sübvansiyonlarla (örneğin eğitime yapılan sübvansiyonlarla) düzeltilmesi gerekiyordu. Fakat, sağlık, emeklilik gibi konularda doğru çözümlerin bulunması kolay olmadı. Bu sorunlar ortaya çıktıkça israf ve kötüye kullanmaya⁷ sebebiyet vermeyecek pragmatik çözümler geliştirdik. Eğer vergi ve sübvansiyonları gereğinin ötesinde yükseltirsek ekonominin teşebbüs gücünü kısmış olacaktık. Zorluk orta yolu bulmaktaydı.”

Bu pragmatik ve eklektik yaklaşımın arkasında Yew’un gözlem ve çıkarım kabiliyeti, biri batı (İngiliz) biri doğu (Japonya) iki önemli gücün yönetim tarzını birinci elden izleyebilmiş olması, konfüçyan kültüre olan aşinalığı ve israf, doğru teşviklerin tesis edilmesi gibi modern iktisat disiplini de karşılığı olan nosyonları özümsemiş olması yatıyor olsa gerektir.

5) Yolsuzluk Araştırma Bürosu (Corrupt Practices Investigation Bureau -CPIB) 1952 yılında İngilizler tarafından, özellikle alt bürokratik kademeler ve polis kadroları arasında yayılmaya başlayan yolsuzluklara karşı kurulmuştu.

6) Bildiğim kadarıyla Yew, aynı şeyi 1995 yılında yapan Malezya Başbakanı Mahathir Muhammed’le birlikte dünya tarihinde “sabatikal” alan iki başbakanın birisidir.

7) İktisat jargonunda “verimlilik” ve “moral hazard.”

8) Benzer tespitleri Jeffrey Sachs gibi bir çok iktisatçı da Sovyet dönemi sonrasında Rusya ve diğer eski Sovyet Cumhuriyetleri için yapmıştı.

9) Singapur İkinci Dünya Savaşı sırasında bir süre Japon işgalinde kaldı. Bu dönemde, Yew bir süre bir Japon askerinin ofisinde tercümanlık yaptı.

4. Milli değer ve adetlere ve halkın kendine özgüven duymasına verdiği “rasyonel” önem: Yew tüm eğitimini İngilizce almış ve 20’li yaşlarına kadar İngilizlerin “efendi” kabul edildiği bir toplumda yaşamış olmasına rağmen batı toplumlarına karşı bir aşağılık duygusuna sahip değildi. Bunda iki faktörün etkili olmuş olması muhtemeldir; seçme İngiliz öğrencilerle beraber okuduğu Cambridge’de de devam eden eğitim başarıları ve “üstün ve yenilmez” bilinen “İngiliz efendilerin” İkinci Dünya Savaşı’nın başında sayıca kendilerinden zayıf ancak disiplinli ve iyi organize olmuş “doğulu” Japonlar tarafından Singapur’da kısa sürede nasıl büyük bir yenilgiye uğratıldıklarını gözlemlemesi...

“Bir ülkenin, kalkınabilmek için tepedeki birkaç şahsiyetli ve becerikli adamdan daha fazlasında ihtiyacı olduğunu fark ettim. Tüm halkın kendisine güven ve saygı duyması gerekiyordu. Liderin görevi, halka, öğrenebilecekleri, sıkı çalışabilecekleri, üretken olabilecekleri ve çalışmalarının karşılığını alabilecekleri bir ortam oluşturmaktır. Bu kolay değildi... Sosyal dokumuza zararlı yabancı etkilerin azaltılmasının tek yolu geleneksel değerlerimizin toplumumuza yerleştirilmesi ve güçlendirilmesiydi. Ailenin, bir çocuğun 15 yaşına kadarki değerlerinin oluşumunda çok önemli bir etkisi olduğuna inanıyordum. Bu dönemde çocuk, güçlü değer yargılarına sahip olabildiği takdirde, ilerideki hayatında karşı etki ve baskılara karşı dayanıklı kalacaktır.”

Yew, batı toplumlarına karşı bir kompleks duymuyor ve çalışkanlık, dürüstlük, aile ve topluma bağlılık gibi değerleri öne çıkartan Konfüçyan kültüre çok önem veriyordu. Bununla beraber, kendi toplumundaki yozlaşmanın farkındaydı. Kendi deyimiyle “Çin’in 19. yüzyıldaki çöküşüne sebep olan” sarı kültüre (kumar, afyon, sigara, pornografi, çok eşe sahip olma, yolsuzluk, fahişelik, eş dost kayırma, kız çocuklarının satılması) savaş açmıştı. Başbakanlığının ilk

dönemlerinde, ülkede yaygın olan mafyayı temizledi. Pornografiyi yasakladı. Ülkede yozlaşmış kültürün bir uzantısı olarak görülen bazı şarkı türleri dahi yasaklandı. Yew, Mao devriminin Çin toplumunun ahlaki değer sistemini yok ettiğini ve 1978’de başlatılan dünyaya açılma politikalarının, böyle bir baz üzerinde, yolsuzluk fırsatları (ve sistemik ödülleri) genişlettiğini düşünüyordu⁸.

Yew, sömürge halkı psikolojisinden kurtulması için, tüm Singapurluların kendilerine özgüven duymasına büyük önem veriyordu. Yew bu konuda Japonya’dan etkilenmişti⁹:

“Japonlar elitist bir sisteme sahiptir. Fransa’da olduğu gibi, en iyi üniversitelerde okuyan en başarılı öğrenciler devlet bürokrasisinde kariyer yaparlar. Ancak, Japon mucizesi, tepedeki birkaç kişinin eseri değildir. Japon halkı bir bütün olarak, başarılı olabilecekleri güvenine sahiptir. Yaptıkları işe saygı duyarlar ve yaptıkları işi en iyi şekilde yapmak isterler; ister garson olsunlar ister oda hizmetçisi ister de aşçı. Bu, onların hemen her el attıkları sahada neredeyse hatasız ürünler üretmelerini sağlamaktadır.”

YEW, MAO DEVRİMİNİN ÇİN TOPLUMUNUN AHLAKİ DEĞER SİSTEMİNİ YOK ETTİĞİNİ VE 1978’DE BAŞLATILAN DÜNYAYA AÇILMA POLİTİKALARININ, BÖYLE BİR BAZ ÜZERİNDE, YOLSUZLUK FIRSATLARI (VE SİSTEMİK ÖDÜLLERİNİ) GENİŞLETTİĞİNİ DÜŞÜNÜYORDU.

Kısaca, Yew esasında Singapur'da bir sosyal transformasyonu gerçekleştirdi. Yew'un yöntemi Mao'nun yöntemi ile taban tabana zıttı. Mao, yozlaştığını fark ettiği Çin değerlerini tamamen ortadan kaldırmayı temel alırken Yew, Konfüçyan değerlerle onlarla zıt olmayan batılı ve doğulu değerleri meczetti.

5. İnsan kaynakları, eğitim, kamu sektöründeki insan kalitesine

verdiği önem: Singapur'un ekonomik başarısının temelinde, beşeri sermayeye verilen önemin yattığını söylemek mübalağa olmaz.

“Zenginliğin, toprağa ve tabii kaynaklara, yani, tarıma, ormana, petrole ya da doğal gaza, bağlı olduğunu sanıyordum. [Zamanla] en önemli faktörün insan ve eğitim olduğunu anladım.”

Kendisi de seçme bir beyin olan Yew, etrafında seçme insanlar tutmaya ve kaliteli beyinleri devlet kadrolarına çekmeye önem verdi.

“Başarının anahtarı, yönetimdeki insanların kalitesindeydi. Geleceğimizi tecrübeleri az da olsa, dürüst, akıllı, enerjik, insiyatif sahibi, icracı genç memurlarımıza emanet etmek zorundaydık. Her yılın en iyi mezunlarını İngiltere, Kanada, Avusturalya ve ABD'ndeki en iyi okullara gönderdik. MITI (Japon Sanayi ve Uluslararası Ticaret Bakanlığı) yetkilileri, herhangi bir teşebbüsün temel gücünün insanda yattığını anlatmışlardı. Kamuoyu desteğine olan ihtiyaç, hükümetleri, bakan maaşlarını düşük tutmaya zorlamaktadır. Ancak, bakanların, lojman, makam aracı, şöför, çocuklarının eğitim masrafları vs gibi maaş dışındaki aynı gelirleri maaşlarına yakın ek gelir sağlamaktadır. ABD'de, bakanlar Başkan tarafından bir veya iki dönemliğine atanmaktadır. Bakanlık görevinden ayrıldıktan sonra bu şahıslar özel sektöre yüksek maaşlarla dönmektedirler. Bu 'turnike' sisteminin Singapur için uygun olduğuna kani değildim.”

REKABET GÜÇLERİNİ MUHAFAZA EDEBİLMEK İÇİN ÜRETİM TEKNOLOJİLERİNİ DEVAMLILIKLA EN ÜST NOKTADA TUTMAYA ÇALIŞIYORLARDI. AMA DAHA ÖNEMLİSİ, O YENİ TEKNOLOJİYE SAHİP MAKİNELERİ ÇALIŞTIRACAK VE İDARE EDECEK OLAN İŞÇİ VE İDARECİLERE DEVAMLILIKLA SAĞLADIKLARI HİZMET İÇİ EĞİTİM İMKÂNLARIYDI.

Yew, eğitim politikasını geniş bir perspektifte ele aldı. Bir yandan formel eğitim harcamaları artırılıp mevcut eğitim kurumlarını daha etkin kullanmak için tedbirler alınırken diğer yandan halka doğrudan eğitim veren (radyo tamirciliğinden badmington kurslarına kadar) kurumlar açıldı. Bunları tamamlayacak şekilde, şirketlerin hizmet içi eğitim faaliyetleri teşvik edildi.

“Japonlardan, üretkenliği artırmada, insan kaynakları idaresinin özü olan işçi-idareci yakınlaşmasının önemini öğrendim. Japonlar, tarihlerindeki muhteşem samuraylar ve yelkenli gemilerinden çok geleceğe odaklanmışlardı. Japon kalkınmasının mimarı olan MITI yetkilileri 1980 yılında, Singapur'un coğrafi durumunu da göz önüne alarak bir bilgi ve teknoloji merkezi olmayı hedeflemesi gerektiğini söylemişlerdi. Bu tavsiyeye çok önem verdik. Okullarımızdaki, fen, matematik ve bilgisayar eğitim saatlerini iki katına çıkardık. Tüm devlet örgütünü bilgisayara geçirdik. Özel sektöre de aynısını yapması için mali teşvikler sağladık. Tüm bunlar 'akıllı ada' planlarımızın parçasıydı ve bizi komşularımızın önüne geçirdi. Singapur'daki Japon Ticaret Odasıyla temaslarımda Japonların, yeni yatırımlarla üretim tesislerini nasıl devamlı genç tuttuklarını gördüm. Rekabet güçlerini muhafaza edebilmek için üretim teknolojilerini devamlı en üst noktada tutmaya çalışıyorlardı. Ama daha önemlisi, o yeni teknolojiye sahip makineleri çalıştıracak ve idare edecek olan işçi ve idarecilere devamlı olarak sağladıkları hizmet içi eğitim imkânlarıydı.”

6. Temiz, yeşil Singapur: Fiziksel yaşama ortamının iyileştirilmesi için bir ülkenin önce “zengin” olması mı gerekir? Yaşam ortamının (temel hizmetlerin sunumundaki kalite, düzen, estetik) toplumun genel moral seviyesi ve özgüveni üzerinde önemli bir etkisi vardır. Moral ve güven kalkınma sürecinin kritik bir girdisi olduğuna göre, ilk soruya verdiğimiz cevap müsbetse bir kısır döngünün içindeyiz demektir.

Singapur tecrübesi yukarıdaki soruya verilen cevabın müsbet olmak zorunda olmadığını gösteriyor. “Temiz Singapur” ve “Yeşil Singapur” kampanyaları¹⁰ Singapur’da uygulanan “kısa devre politikalarına” iyi birer örnektir.

1950’lerin Singapur’u bugünkü temiz ve yeşil Singapur değildi. Bol yağmur ve güneş, tabii yeşillığe destek olmakla beraber yağmurun sebep olduğu erozyon kalıcı bir bitki örtüsünün oluşmasına engel oluyordu.

“1978’de davet ettiğimiz Avusturalyalı ve Yeni Zelandalı iki uzman adadaki toprak özelliklerini inceleyerek bir rapor hazırladılar. Raporu bizzat okudum ve onlarla bir toplantı yaptım. Sonuçta önerilerini uygulamaya geçirdik. Ada yavaş yavaş yeşillendi. Yeşillenme herkes için müsbet bir rekabet oluşturunuyordu.¹¹ Halkın genel moral seviyesini yükselttiği gibi, turizm sektörü ve yabancı yatırımcıların cezbedilmesi için de faydalıydı”

Öte yandan, doğu kültüründe temizlik ve düzenin önemli bir yeri olmasına rağmen genel eğitim seviyesinin düşüklüğü ve yoksulluk sebebiyle adanın büyük kısmı pislik içindeydi. “Temiz Singapur” kampanyası sırasında halkı teşvik etmek ve eğitmek için, önce de bahsedildiği gibi, Yew ve kabinedeki bakanlar bizzat sokakları süpürdüler. O sıralarda yaygın olan yerlere tükürme alışkanlığının ortadan kalkması için de kampanyalar düzenlendi.

“İçinde bulunduğumuz üçüncü dünya bölgesinde birinci dünya standartlarına

ulaşmak için Singapur’u tropik bir bahçe-şehir haline getirmek istiyorduk. Şehrin sokaklarının temizlenmesi ve boş alanlardaki yabani otların ve çöplerin toplanması için kampanyalar düzenledik. Kitlelerin ve bu arada ben ve bakanlar da dahil olmak üzere idarecilerin, gösterişli bir şekilde harekete geçirilmesine dayanan bu yöntemi komünistlerden öğrenmiştik. Ziyarete gittiğim kurumların bahçelerine, hatta yol kavşaklarına bizzat fidanlar diktim. Toplumumuzun ilk başlardaki kayıtsızlığını ortadan kaldırmak için okullarda ağaç dikme kampanyaları düzenledik. Bu sayede, öğrenciler evde ailelerini eğittiler. İnsanları eğitmek fiziksel altyapıyı geliştirmekten daha zordu. Halkın büyük kısmı basit kulübelere yüksek apartmanlara taşındıklarında eski alışkanlıklarını beraberlerinde getirdiler. Çöplerini her yere atmamaları, diğerlerini rahatsız edecek şekilde gürültü çıkartmamaları, diğerlerine karşı kaba davranmamaları hususunda eğitilmeleri için çok çalıştık.

7. Hukuk ve toplum düzeni: Yew, hukukun üstünlüğünün tesis edilmesini ekonomik kalkınmanın temellerinden birisi olarak görüyordu. Buna karşılık, işgal sırasında Japonların tavizsiz uyguladıkları ağır cezaların adada emniyet ve istikrarı nasıl sağladığını ve bunun ardından gelen (bağımsızlık öncesi) kısa İngiliz dönemindeki kaos sırasında başıbozukluğun nasıl yaygın hale geldiği, suç oranlarının arttığını yakından gözlemlemişti. Singapur’daki meşhur sakız çiğneme yasağı gibi toplumsal yaptırımların ve adadaki “despotik” yönetimin kökeni bunlar olsa gerekir.

“Bir ülkede, istikrar ve gelişme için gerekli genel çerçeveyi hukuk sağlar. Hukuk eğitimim sırasında, toplumsal kurumların iyi işleyebilmesi için, kanun önünde tüm vatandaşların eşit muamele görmesi gerektiğini kavramıştım. Ancak, Japon işgali sırasındaki suç oranlarının azlığı ve bunun ardından gelen İngiliz dönemindeki genel karışıklık, suç ve ceza konusunda ideolojik değil pragmatik düşünmemi sağladı.”

“TEMİZ SİNGAPUR” KAMPANYASI SİRASINDA HALKI TEŞVİK ETMEK VE EĞİTMEK İÇİN, ÖNCE DE BAHSEDİLDİĞİ GİBİ, YEW VE KABİNEDEKİ BAKANLAR BIZZAT SOKAKLARI SÜPÜRDÜLER. O SİRALARDA YAYGIN OLAN YERLERE TÜKÜRME ALIŞKANLIĞININ ORTADAN KALKMASI İÇİN DE KAMPANYALAR DÜZENLENDİ.

10) Doğal olarak, bu iki program, Singapur’da yaşama ortamının düzeltilmesi amacıyla düzenlenen bir çok programdan ikisidir.

11) İktisat jargonunda “pozitif dışsallıklar.”